

Til alle høringsparter, jf. høringslisten

HØRING I FORBINDELSE MED DIMENSIONERING AF SPECIALLÆGEUDDANNELSEN 2021-2025 OVERORDNET HØRINGSMATERIALE

I forbindelse med Sundhedsstyrelsens arbejde med udarbejdelse af dimensioneringsplan 2021-2025 for antallet af speciallægeuddannelsesstillinger, ønsker Sundhedsstyrelsen input til vurdering af behovet for speciallæger i fremtiden.

I høringsmaterialet indgår en række spørgsmål til høringsparterne til belysning af dette.

27. september 2019

Derudover indeholder materialet faktuelle oplysninger baseret på Lægeprognose 2018-2040, blandt andet antal læger og speciallæger fordelt på køn, alder og region, hvor speciallægerne er beskæftiget og antal opslåede og besatte hoveduddannelsesforløb. Faktuelle oplysninger om det enkelte speciale kan findes i høringsmaterialet målrettet specialet.

Sagsnr. 2-1410-315/1

Reference NASV

T 9351 8513

E NASV@sst.dk

Vi forventer ikke, at høringsparterne går i gang med konkrete beregninger, men at høringsparterne vurderer, ud fra den viden de allerede har og det fremsendte materiale, hvilken udvikling, der forventes i de kommende år.

Sundhedsstyrelsen

Islands Brygge 67

2300 København S

Høringsmaterialet består af:

- Dette høringsbrev
- Fire spørgsmål om udbud, efterspørgsel og dimensionering til besvarelse

Baggrundsmateriale:

- Generelle bemærkninger til figurer og tabeller
- Seks figurer og syv tabeller med baggrundsdata og forventninger til antal og fordeling af speciallæger i specialet
- To bilag over befolkningsudvikling og prognosescenarier

En oversigt over indholdet fremgår af side 2 i høringsmaterialet.

Høringssvar sendes til Nanna Svejborg på nasv@sst.dk. Fristen er **3. februar 2020**.

I arbejdet med dimensioneringsplanen rådgives Sundhedsstyrelsen af Prognose- og dimensioneringsudvalget, som er et permanent udvalg under Det Nationale Råd for Lægers Videreuddannelse.

Med venlig hilsen

Marlene Øhrberg Krag

Centerchef

Sundhedsstyrelsen

Evidens, Uddannelse og Beredskab

Indhold

Høringsmaterialet indeholder en række oplysninger om antal læger og speciallæger i specialet fordelt på køn, alder, branche og region.

For at give en fælles ramme til vurdering af den demografiske udviklings betydning for dimensioneringen, indeholder høringsmaterialet desuden i Bilag A oversigter over den forventede udvikling i aldersfordeling, fødselsoverskud, befolkningstilvækst mv.

For de forventede udviklingstendenser for kønssammensætning, aldersfordeling mv. for læger og speciallæger, henvises til Sundhedsstyrelsens Lægeprognose 2018-2040:

<https://www.sst.dk/da/Udgivelser/2019/Laegeprognose-2018-2040>

Spørgsmål vedrørende udbud og efterspørgsel	3
Generelle bemærkninger til figurer og tabeller	3
Alle læger og speciallæger i arbejdsstyrken i 2015.....	4
Figur 1: Alders- og kønsfordeling blandt alle læger i arbejdsstyrken 2015	4
Figur 2: Procentuel aldersfordeling blandt alle læger i arbejdsstyrken 2015	4
Figur 3: Aldersfordeling blandt alle læger i arbejdsstyrken fordelt på region 2015.....	5
Figur 4: Procentuel aldersfordeling blandt alle læger i arbejdsstyrken fordelt på region 2015.....	5
Figur 5: Alders- og kønsfordeling blandt speciallæger i arbejdsstyrken 2015	6
Figur 6: Procentuel aldersfordeling blandt speciallæger i arbejdsstyrken 2015.....	6
Figur 7: Aldersfordeling blandt speciallæger i arbejdsstyrken fordelt på region 2015	7
Figur 8: Procentuel aldersfordeling blandt speciallæger i arbejdsstyrken fordelt på region 2015	7
Antal beskæftigede læger i alt og speciallæger opdelt på branche.....	8
Tabel 1: Antal beskæftigede læger i alt fordelt på branche	8
Tabel 2: Antal beskæftigede speciallæger fordelt på branche	8
Tabel 3: Antal beskæftigede speciallæger i fordelt på branche i Region Nordjylland	8
Tabel 4: Antal beskæftigede speciallæger i fordelt på branche i Region Midtjylland.....	9
Tabel 5: Antal beskæftigede speciallæger i fordelt på branche i Region Syddanmark	9
Tabel 6: Antal beskæftigede speciallæger i fordelt på branche i Region Hovedstaden.....	9
Tabel 7: Antal beskæftigede speciallæger i fordelt på branche i Region Sjælland	9
Fremtidig udvikling i antal læger i alt og speciallæger	10
Figur 9: Prognose for udvikling i antal læger i alt 2018-2040	10
Figur 10: Prognose for udvikling i antal speciallæger 2018-2040	11
Figur 11: Teknisk fremskrivning af efterspørgslen på læger i alt 2018-2040	12
Figur 12: Teknisk fremskrivning af efterspørgslen på speciallæger 2015-2040	13
Bilag A: Befolkningsudvikling.....	14
Figur a. Befolkningsudvikling fordelt på aldersgrupper.....	14
Figur b. Udviklingen af aldersgruppers andel af den samlede befolkning	14
Figur c. Befolkningsfremskrivning på regionsniveau	15
Figur d. Udvikling i fødselsoverskud, nettoindvandring og befolkningstilvækst.....	15
Bilag B: Prognosescenarier	16

OVERORDNET HØRINGSMATERIALE

Spørgsmål vedrørende udbud og efterspørgsel

Spørgsmål 1:

Hvordan opleves den nuværende balance mellem udbuddet og efterspørgslen på speciallæger? Er der forskel på regionsniveau?

Spørgsmål 2:

Er der særlige kommunale og/eller regionale forskelle i efterspørgslen og udbuddet, som den kommende dimensioneringsplan skal tage højde for?

Spørgsmål 3:

Vurderes udviklingen i efterspørgslen af speciallæger de kommende år at være større eller mindre end det forventede udbud, jf. hovedscenariet Figur 10? Med hvilken begrundelse?

I vurderingen af efterspørgslen bedes foretaget en opdeling på funktionsniveau, således at det belyses, hvor stor en andel af speciallægerne, der fremadrettet forventes at være beskæftiget på hovedfunktionsniveau, regionsfunktionsniveau samt højt specialiseret funktionsniveau.

Spørgsmål 4:

Hvilke faktorer forventes at kunne få indflydelse på behovet for speciallæger?

I vurderingen bør der tages højde for den demografiske udvikling, ændrede sygdomsmønstre, ændrede behandlingsmønstre/metoder, teknologisk udvikling, sundhedsplanlægning, øget specialisering, fokus- og indsatsområder, strukturændringer mv.

Der kan hentes inspiration fra Sundhedsstyrelsens rapport 'Danskernes Sundhed – Den Nationale Sundhedsprofil 2017:

<https://www.sst.dk/da/udgivelser/2018/danskernes-sundhed-den-nationale-sundhedsprofil-2017>

Generelle bemærkninger til figurer og tabeller

Alle data er diskretioneret i forhold til datafortrolighedspolitikken. Det præcise antal i grupper på under tre personer vises derfor ikke i figurer og tabeller, men angives med '<3'. Derfor kan de angivne tal afvige fra det eksakte, både i oplysninger om totale antal speciallæger og under de enkelte grupper. Grupper på under tre personer indgår som '0' personer under procentuelle beregninger og angives med '- %'.

For nogle specialer er enkelte grupper slået sammen, fx alderskategorier, for at undgå diskretionering.

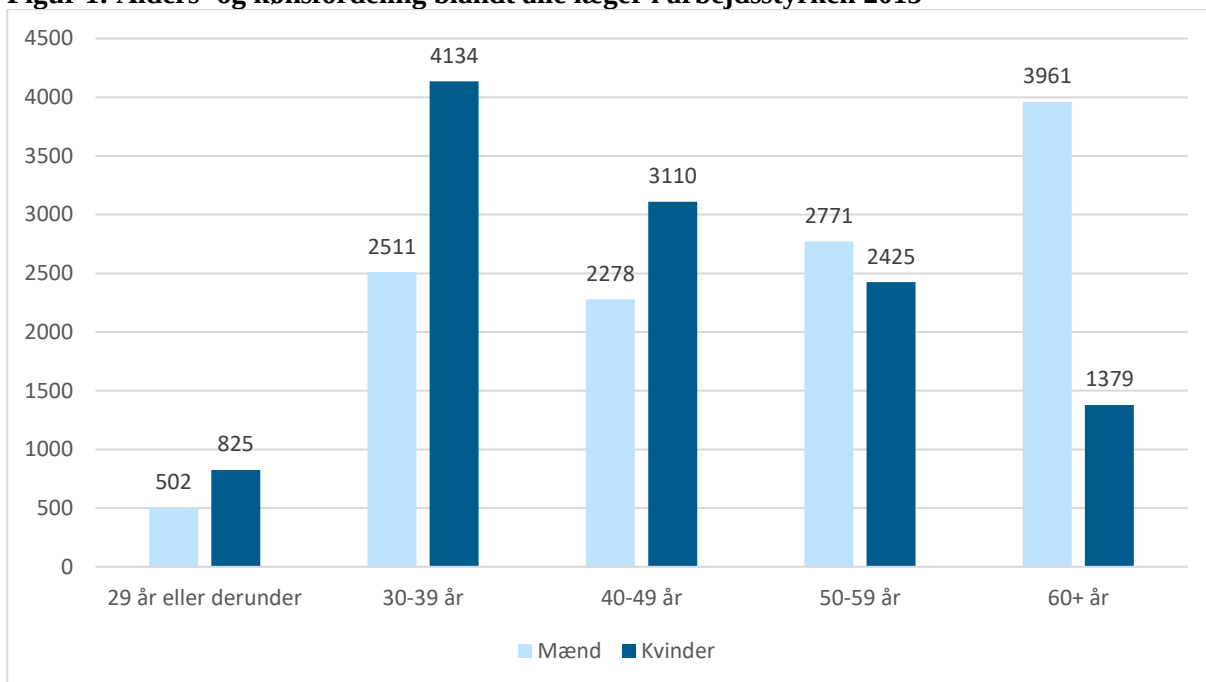
Hvor andet ikke er nævnt, er tallene baseret på Bevægelsesregisteret opgjort pr. 31. december det pågældende år. Bevægelsesregisteret danner grundlag for data i baggrundsmaterialet. Registeret er ved udsendelse af høringsmaterialet opdateret til og med 2015. Tallene dækker erhvervsaktive læger til og med 75 år.

Nogle opgørelser er baseret på arbejdsstyrken, mens andre er baseret på læger i beskæftigelse. Forskellen er, at læger i arbejdsstyrken inkluderer læger på orlov og ledige.

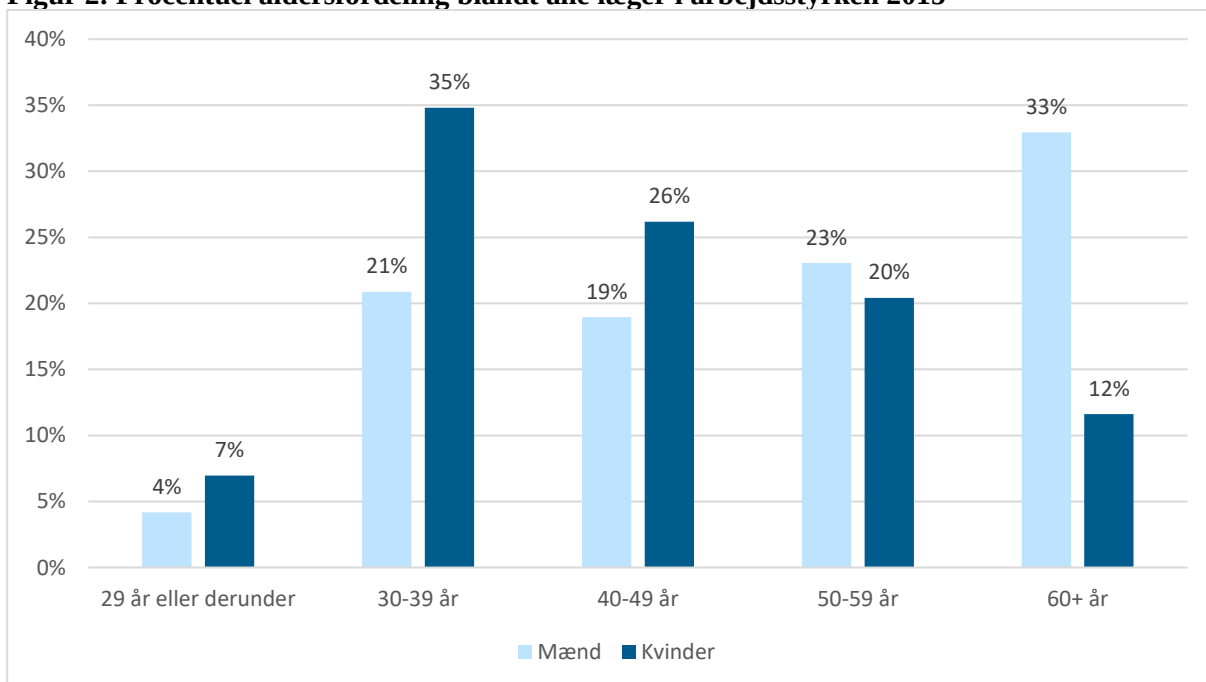
Alle læger og speciallæger i arbejdsstyrken i 2015

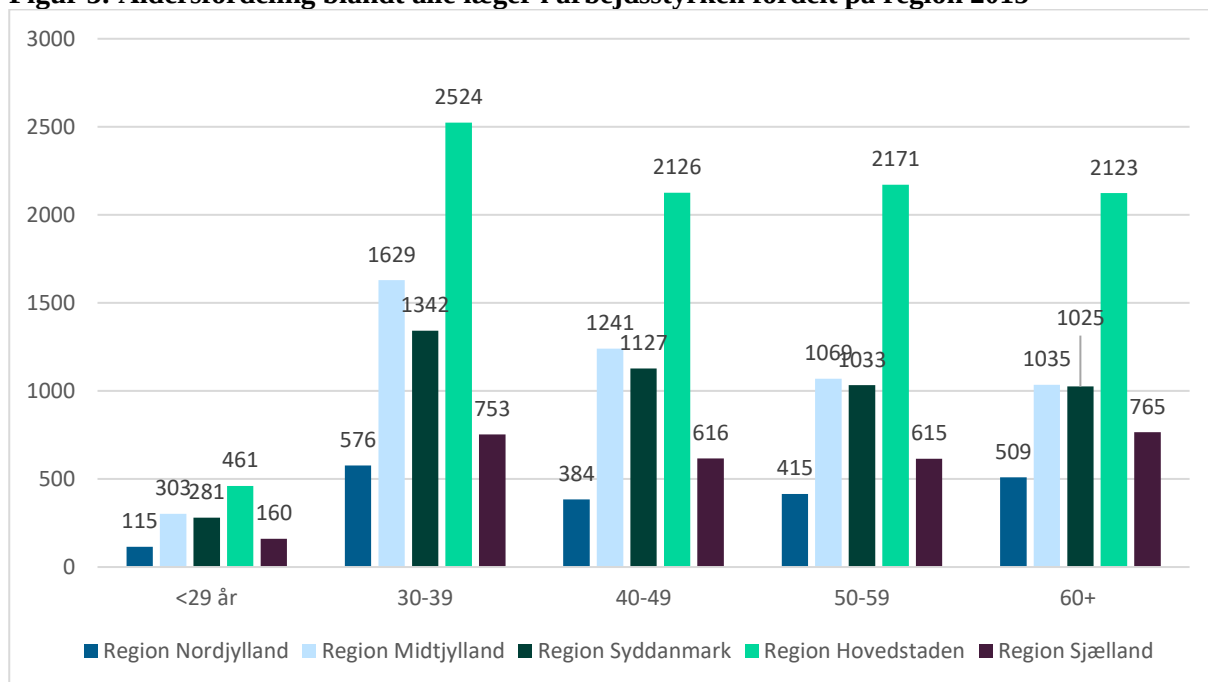
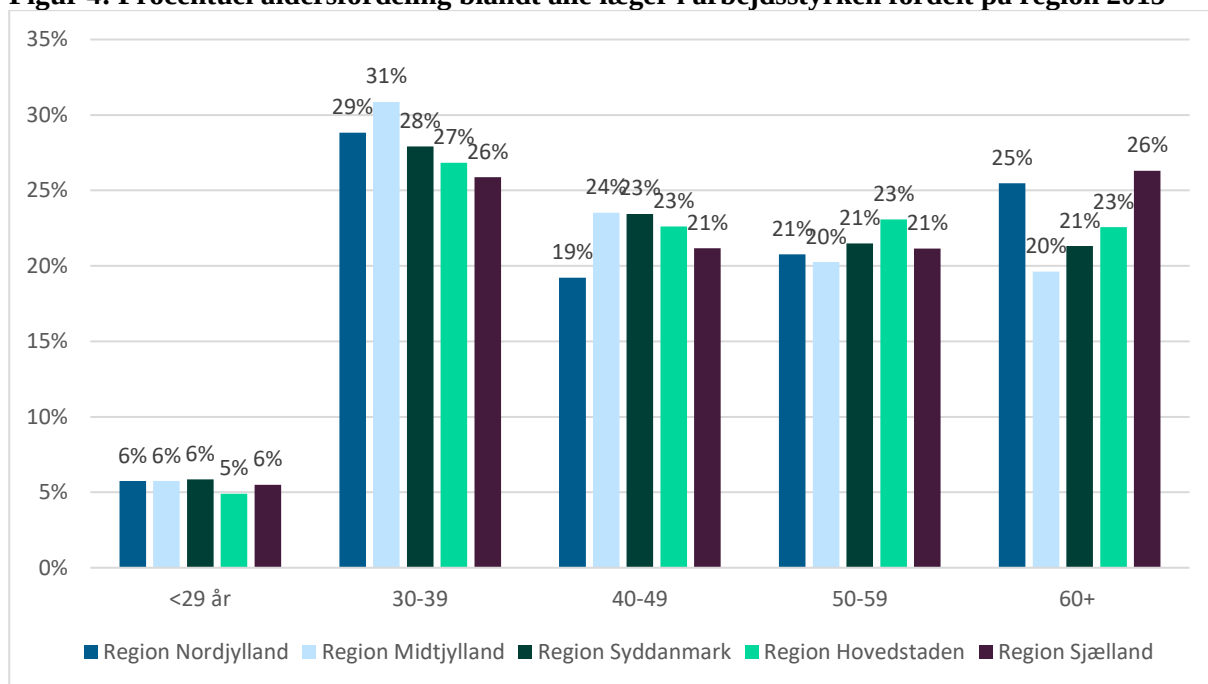
Der var pr. 31. december 2015 24.464 læger i alt i arbejdsstyrken, heraf 15.274 speciallæger.

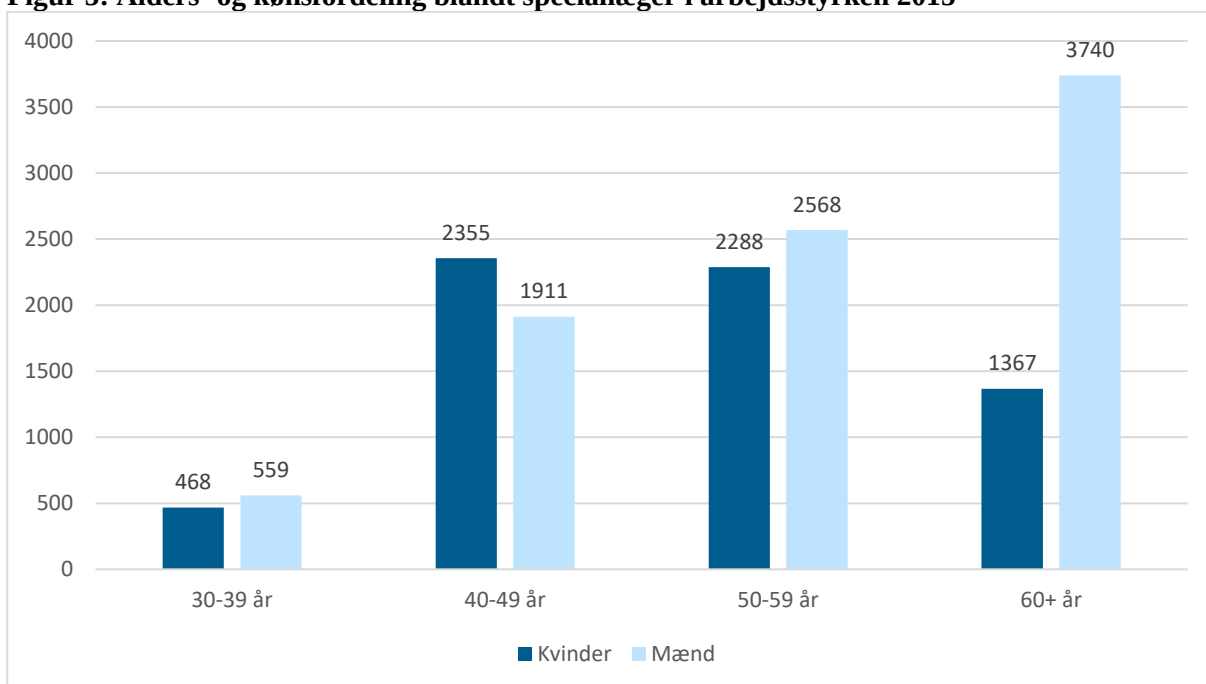
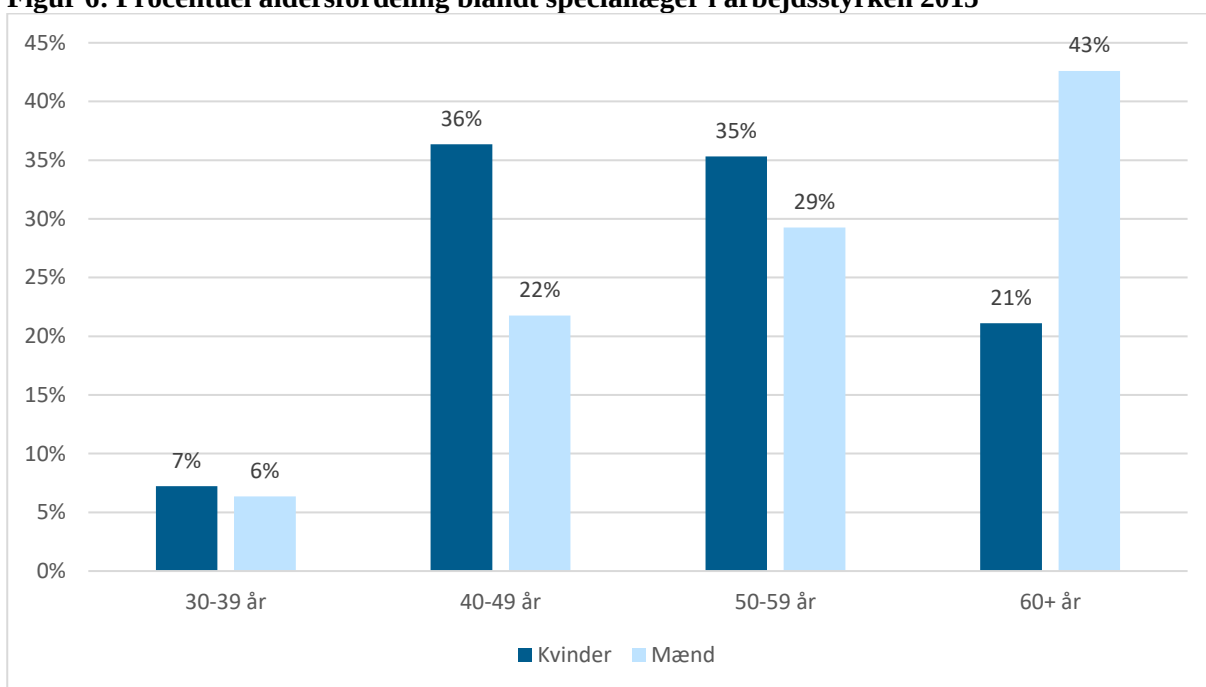
Figur 1: Alders- og kønsfordeling blandt alle læger i arbejdsstyrken 2015

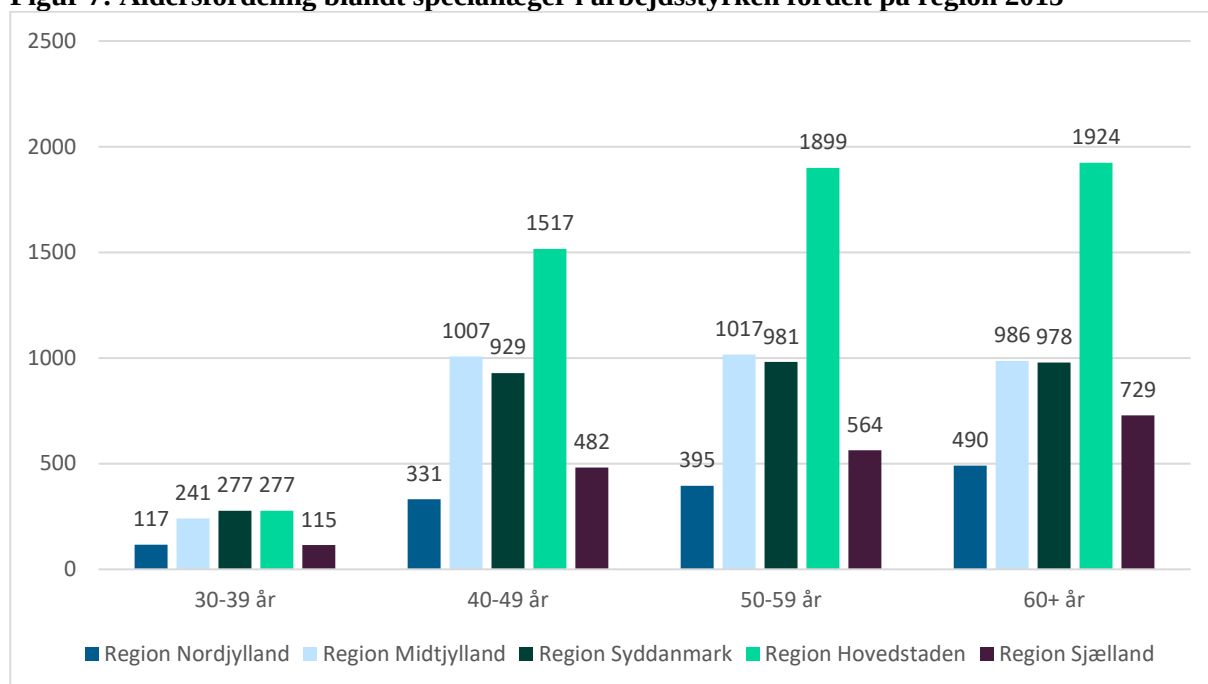
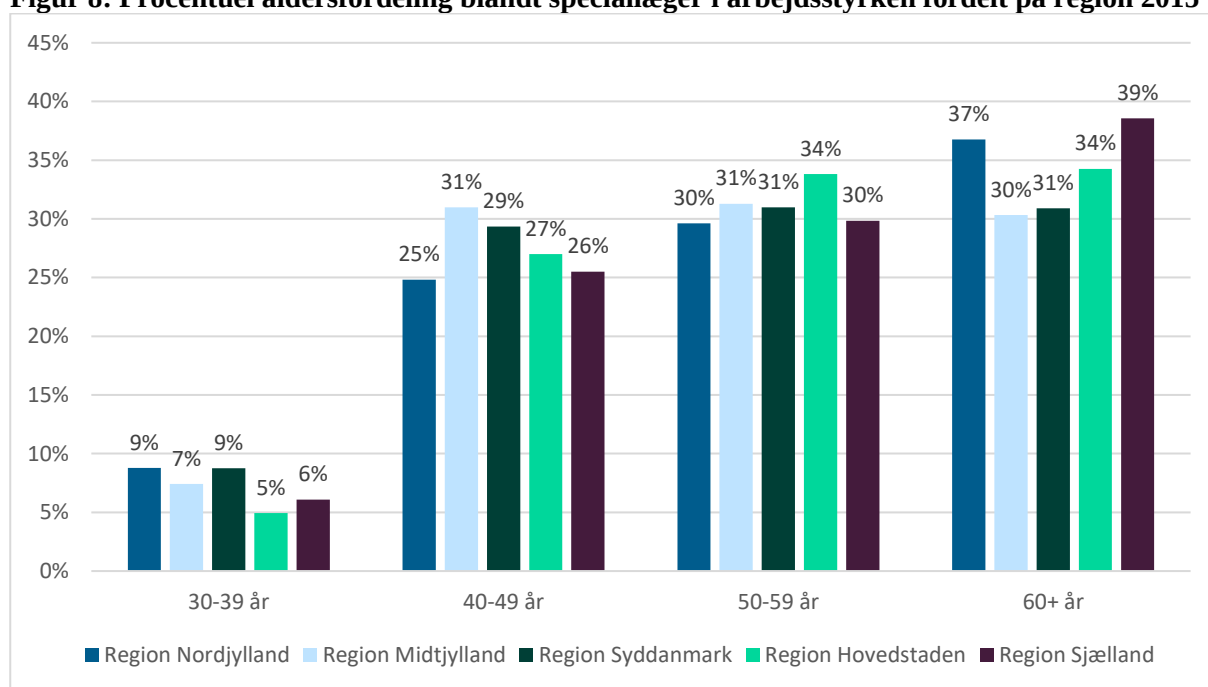

Figur 2: Procentuel aldersfordeling blandt alle læger i arbejdsstyrken 2015

Figur 3: Aldersfordeling blandt alle læger i arbejdsstyrken fordelt på region 2015**Figur 4: Procentuel aldersfordeling blandt alle læger i arbejdsstyrken fordelt på region 2015**

Figur 5: Alders- og kønsfordeling blandt speciallæger i arbejdsstyrken 2015**Figur 6: Procentuel aldersfordeling blandt speciallæger i arbejdsstyrken 2015**

Figur 7: Aldersfordeling blandt speciallæger i arbejdsstyrken fordelt på region 2015**Figur 8: Procentuel aldersfordeling blandt speciallæger i arbejdsstyrken fordelt på region 2015**

Antal beskæftigede læger i alt og speciallæger opdelt på branche

Der var pr. 1. januar 2015 23.290 læger i alt i beskæftigelse, heraf 15.019 speciallæger.

Tabel 1: Antal beskæftigede læger i alt fordelt på branche¹

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Hospitaler	13.046	13.475	13.875	14.138	14.366	14.836	15.156
Alment praktiserende læger	4.402	4.436	4.424	4.475	4.443	4.199	4.263
Praktiserende speciallæger	1.352	1.413	1.404	1.414	1.390	1.350	1.347
Sundhedsvæsen i øvrigt	139	158	152	171	162	199	196
Undervisning, forskning og off. forvaltninger	995	1.007	978	998	1.084	1.067	1.100
Fremstilling og handel med medicinalvarer	237	231	246	240	271	270	276
Institutionsophold, Sociale foranstaltninger og øvrige	1044	946	978	937	999	942	952
I alt	21.215	21.666	22.057	22.373	22.715	22.863	23.290

Antallet af beskæftigede læger i alt er steget med 2.075 læger fra 2009 til 2015 – svarende til 9,8 % og en gennemsnitlig årlig vækst på 1,6 %.

Tabel 2: Antal beskæftigede speciallæger fordelt på branche

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Hospitaler	6.915	7.244	7.368	7.588	7.832	8.081	8.337
Alment praktiserende læger	4.032	4.052	4.071	4.109	4.086	4.085	4.150
Praktiserende speciallæger	1.303	1.356	1.351	1.365	1.349	1.314	1.315
Sundhedsvæsen i øvrigt	108	126	118	133	128	156	154
Undervisning, forskning og off. forvaltninger	360	319	332	323	356	366	400
Fremstilling og handel med medicinalvarer	32	31	34	34	40	42	44
Institutionsophold, Sociale foranstaltninger og øvrige	676	627	637	632	662	645	619
I alt	13.426	13.755	13.911	14.184	14.453	14.689	15.019

Antallet af beskæftigede speciallæger er dermed de seneste år steget med 1.593 speciallæger – svarende til 11,9 % og en gennemsnitlig årlig vækst på 1,9 %.

Tabel 3: Antal beskæftigede speciallæger i fordelt på branche i Region Nordjylland

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Hospitaler	668	702	711	736	740	755	765
Alment praktiserende læger	381	380	376	376	372	382	377
Praktiserende speciallæger	98	100	102	95	93	83	85
Sundhedsvæsen i øvrigt	<3	3	4	5	5	7	5
Undervisning, forskning og off. forvaltninger	15	11	13	11	10	12	15
Fremstilling og handel med medicinalvarer	<3	0	0	0	0	0	0
Institutionsophold, Sociale foranstaltninger og øvrige	61	47	48	45	52	49	58
I alt	1.226	1.243	1.254	1.268	1.272	1.288	1.305

¹ Branche er defineret ud fra den virksomhed lægen er beskæftiget i. Hospitaler dækker over både offentlige og private hospitaler. Øvrige brancher dækker bl.a. over socialektoren og vikarbureauer.

Tabel 4: Antal beskæftigede speciallæger i fordelt på branche i Region Midtjylland

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Hospitaler	1435	1536	1545	1602	1678	1730	1749
Alment praktiserende læger	964	971	966	988	987	995	1008
Praktiserende speciallæger	232	235	225	235	233	239	238
Sundhedsvæsen i øvrigt	14	23	20	18	15	17	16
Undervisning, forskning og off. forvaltninger	64	49	57	58	84	80	94
Fremstilling og handel med medicinalvarer	0	0	0	0	<3	<3	<3
Institutionsophold, Sociale foranstaltninger og øvrige	119	105	132	129	114	80	81
I alt	2828	2919	2945	3030	3111	3141	3186

Tabel 5: Antal beskæftigede speciallæger i fordelt på branche i Region Syddanmark

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Hospitaler	1356	1436	1529	1585	1627	1683	1762
Alment praktiserende læger	892	889	920	925	922	943	942
Praktiserende speciallæger	236	242	234	244	239	236	214
Sundhedsvæsen i øvrigt	18	17	14	17	13	9	13
Undervisning, forskning og off. forvaltninger	46	50	51	51	54	59	69
Fremstilling og handel med medicinalvarer	0	0	0	<3	<3	0	0
Institutionsophold, Sociale foranstaltninger og øvrige	120	133	102	103	125	114	111
I alt	2668	2767	2850	2925	2980	3044	3111

Tabel 6: Antal beskæftigede speciallæger i fordelt på branche i Region Hovedstaden

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Hospitaler	2585	2679	2679	2765	2865	2961	3042
Alment praktiserende læger	1248	1254	1257	1264	1247	1208	1258
Praktiserende speciallæger	579	610	621	614	613	597	613
Sundhedsvæsen i øvrigt	62	70	65	76	69	92	88
Undervisning, forskning og off. forvaltninger	209	198	194	188	193	196	207
Fremstilling og handel med medicinalvarer	26	28	31	30	35	38	41
Institutionsophold, Sociale foranstaltninger og øvrige	284	264	277	276	284	311	292
I alt	4993	5103	5124	5213	5306	5403	5541

Tabel 7: Antal beskæftigede speciallæger i fordelt på branche i Region Sjælland

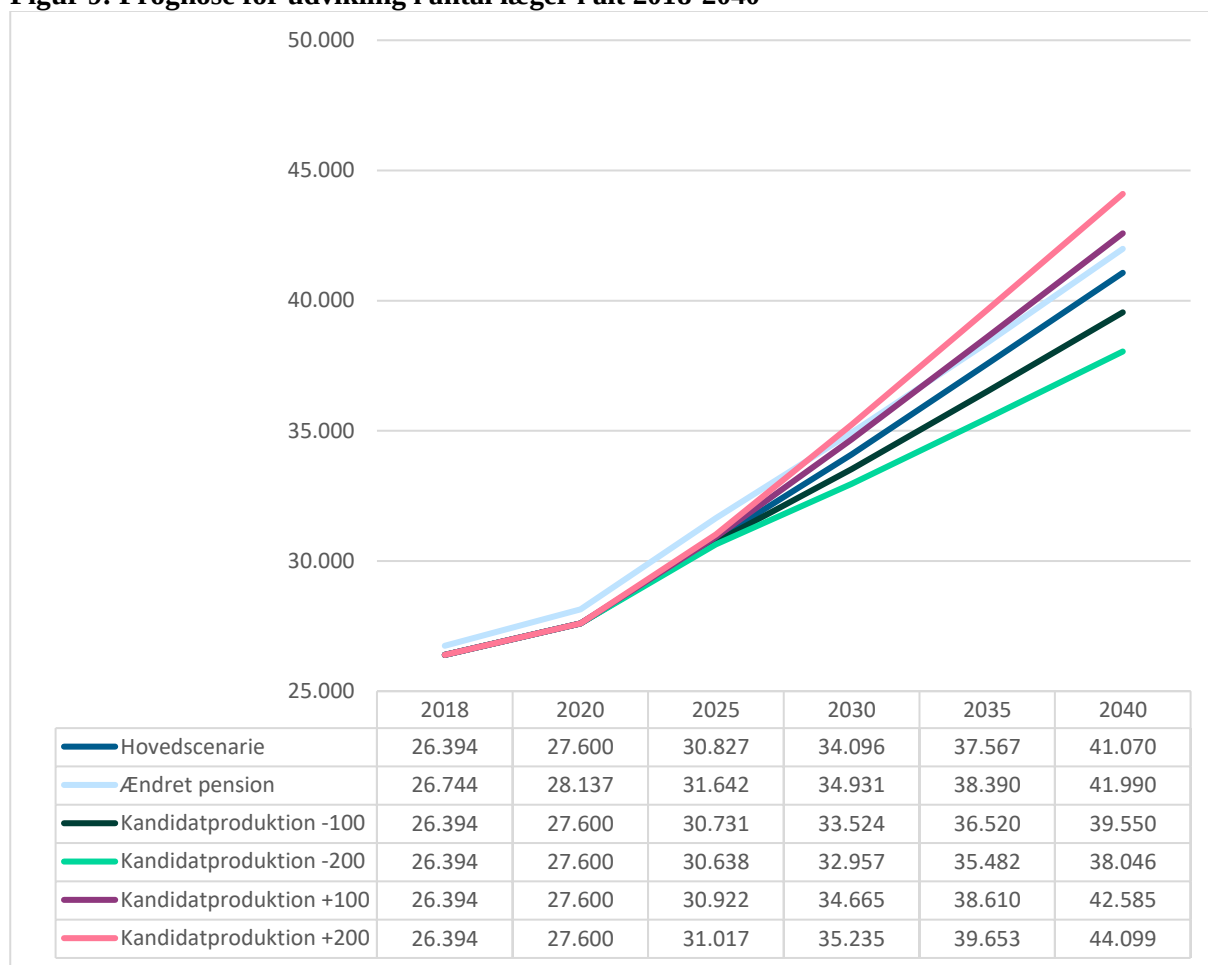
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Hospitaler	871	891	904	900	922	952	1019
Alment praktiserende læger	547	558	552	556	558	557	565
Praktiserende speciallæger	158	169	169	177	171	159	165
Sundhedsvæsen i øvrigt	12	13	15	17	26	31	32
Undervisning, forskning og off. forvaltninger	21	11	17	15	15	19	15
Fremstilling og handel med medicinalvarer	5	3	3	3	3	<3	<3
Institutionsophold, Sociale foranstaltninger og øvrige	83	68	67	67	74	81	66
I alt	1697	1713	1727	1735	1769	1799	1862

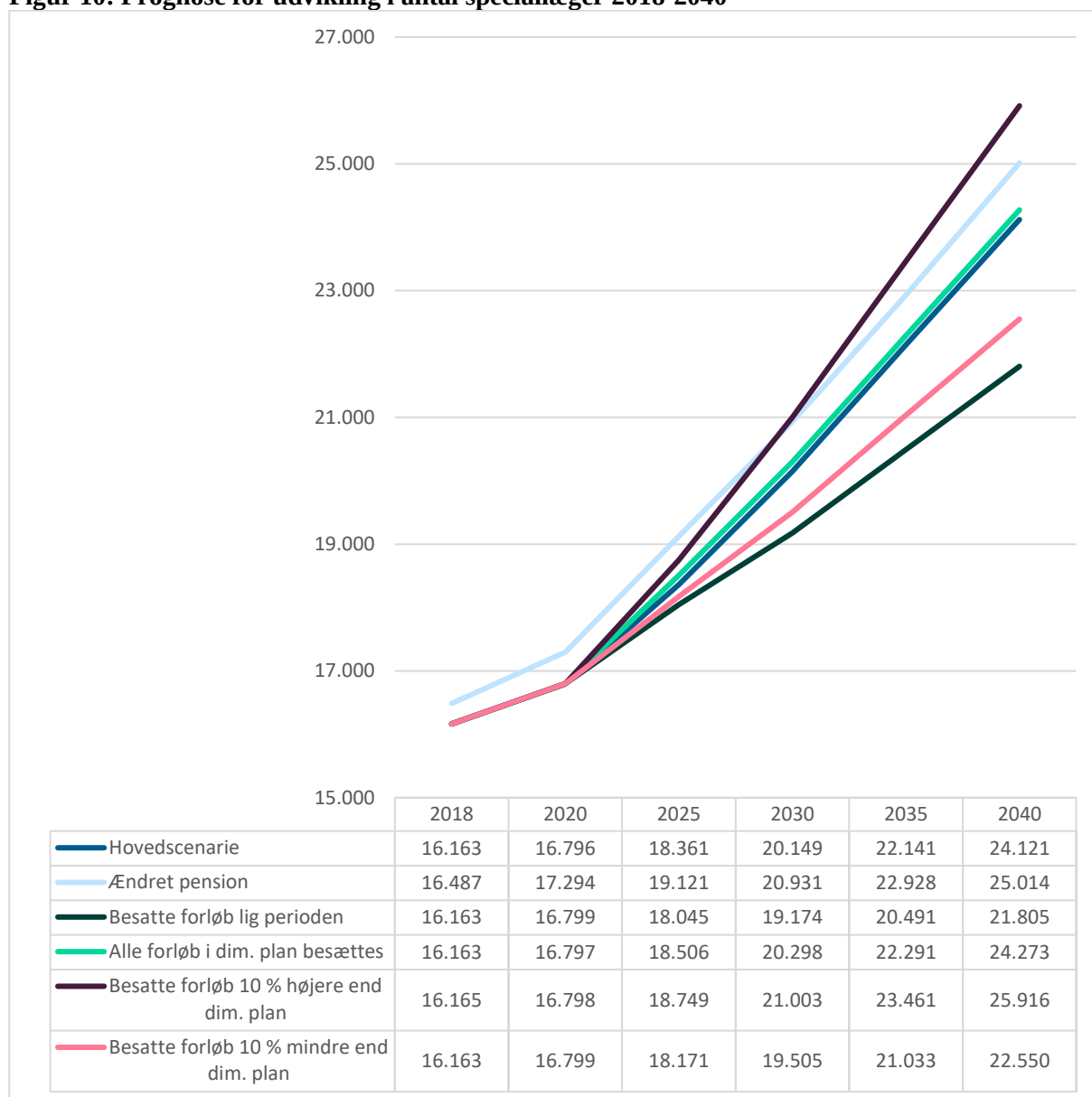
Fremtidig udvikling i antal læger i alt og speciallæger

Figur 9-12 viser fremskrivningerne fra Sundhedsstyrelsens Lægeprognose 2018-2040. Definition/forklaring af scenarierne i Figur 9 og 10 ses i Bilag B. De nærmere forudsætninger for fremskrivningerne, herunder definition af udgangspopulation samt antallet af besatte forløb de enkelte år, kan ses i Lægeprognose 2018-2040.

I hovedscenariet forventes der i perioden 2018-2040 en vækst på 64 % i udbuddet af læger i alt, svarende til en gennemsnitlig årlig vækst på 2,0 %.

Figur 9: Prognose for udvikling i antal læger i alt 2018-2040

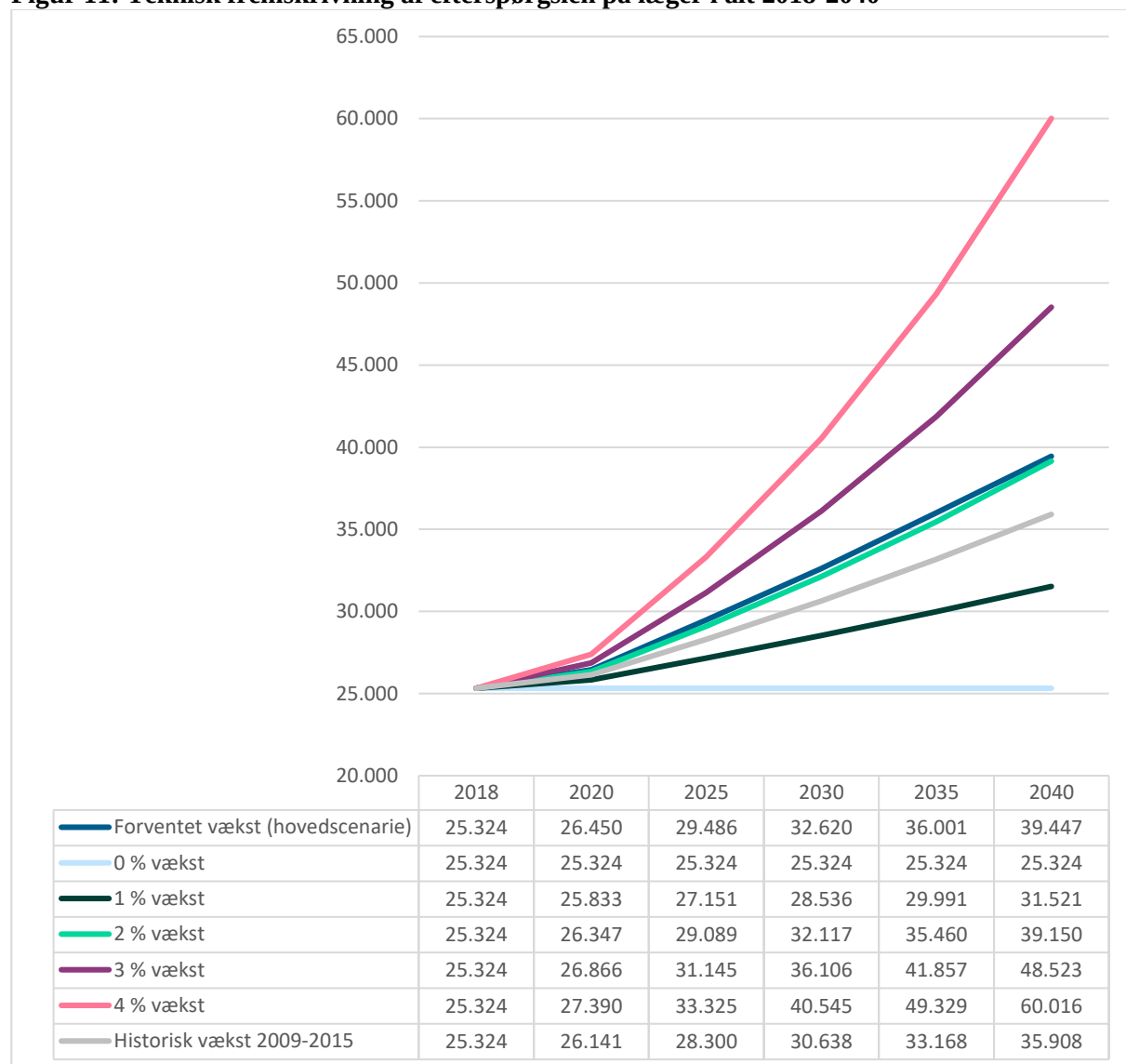

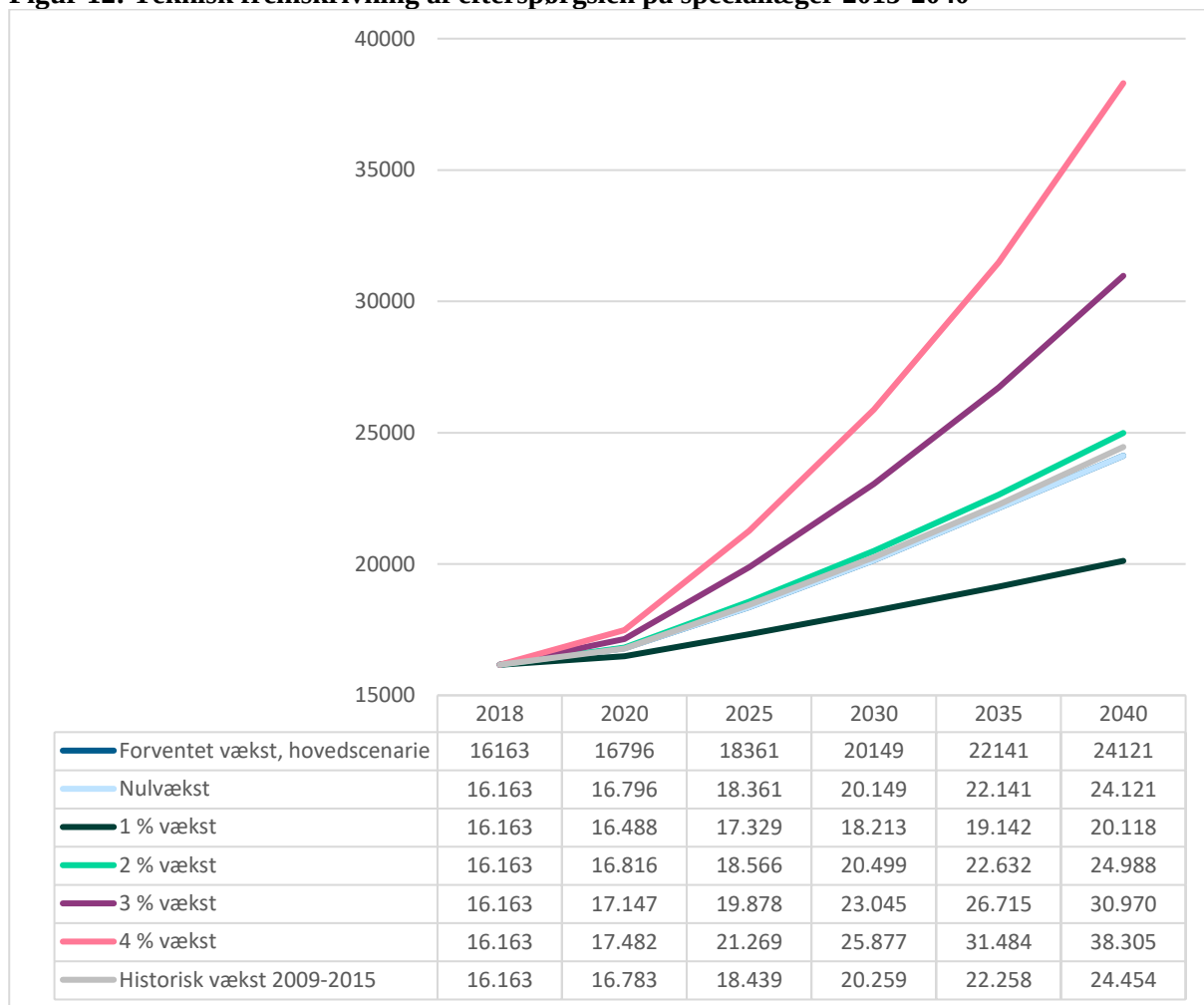
Figur 10: Prognose for udvikling i antal speciallæger 2018-2040

I hovedscenariet forventes der i perioden 2018-2040 en vækst på 67 % i udbuddet af speciallæger, svarende til en gennemsnitlig årlig vækst på 1,8 %.

I Figur 11 og 12 vises den forventede vækst i henholdsvis antal læger i alt og speciallæger sammenlignet med udvalgte vækstscenarier samt den historiske vækst i perioden 2009-2015.

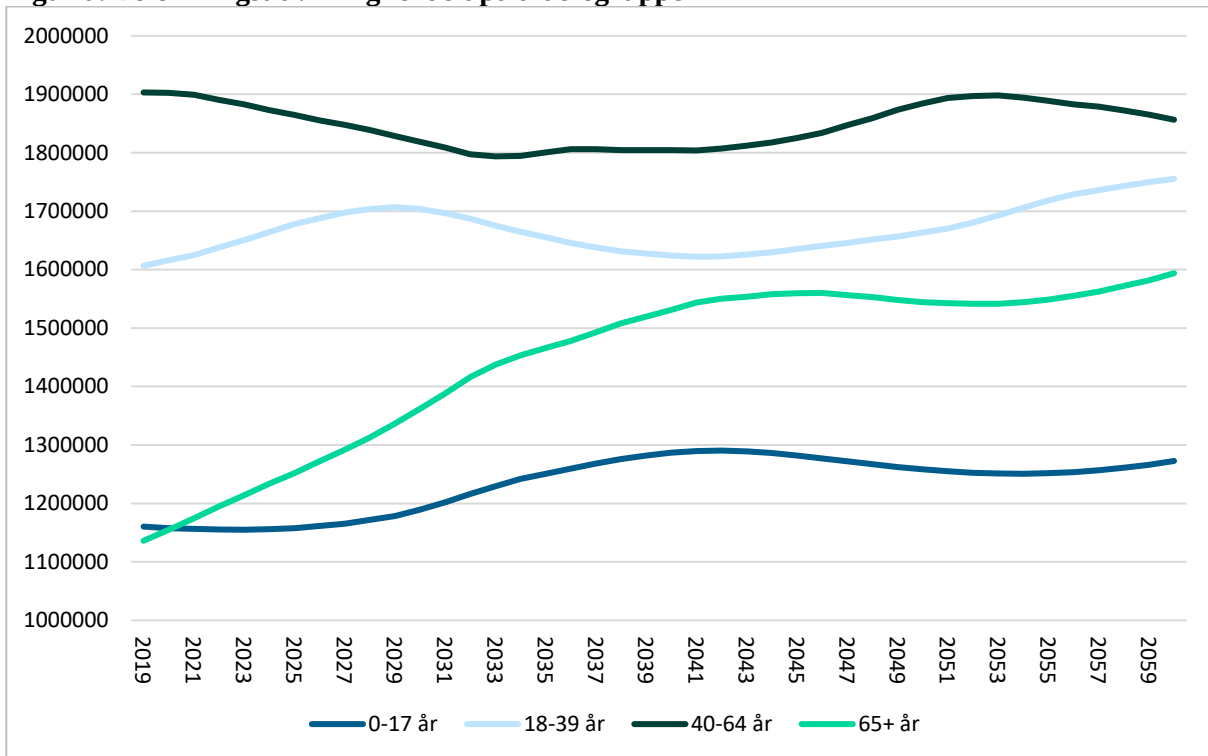
Figur 11: Teknisk fremskrivning af efterspørgslen på læger i alt 2018-2040

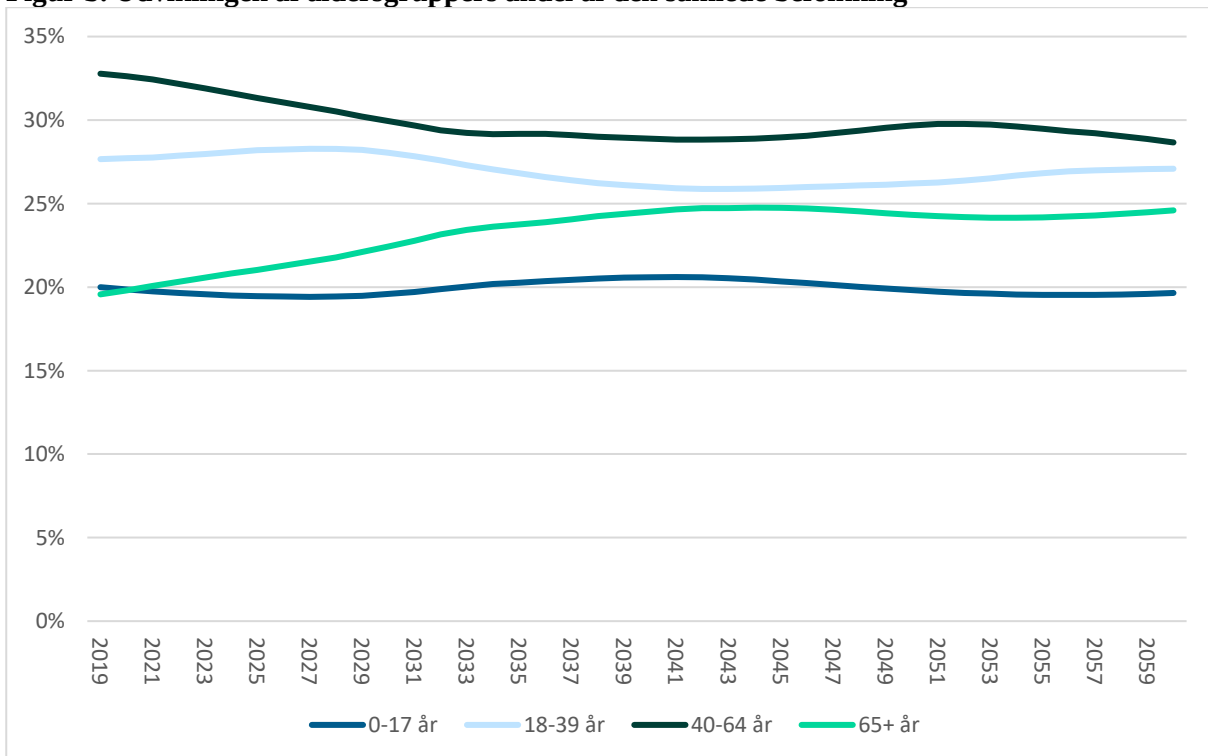
Figur 12: Teknisk fremskrivning af efterspørgslen på speciallæger 2015-2040

Bilag A: Befolkningsudvikling²

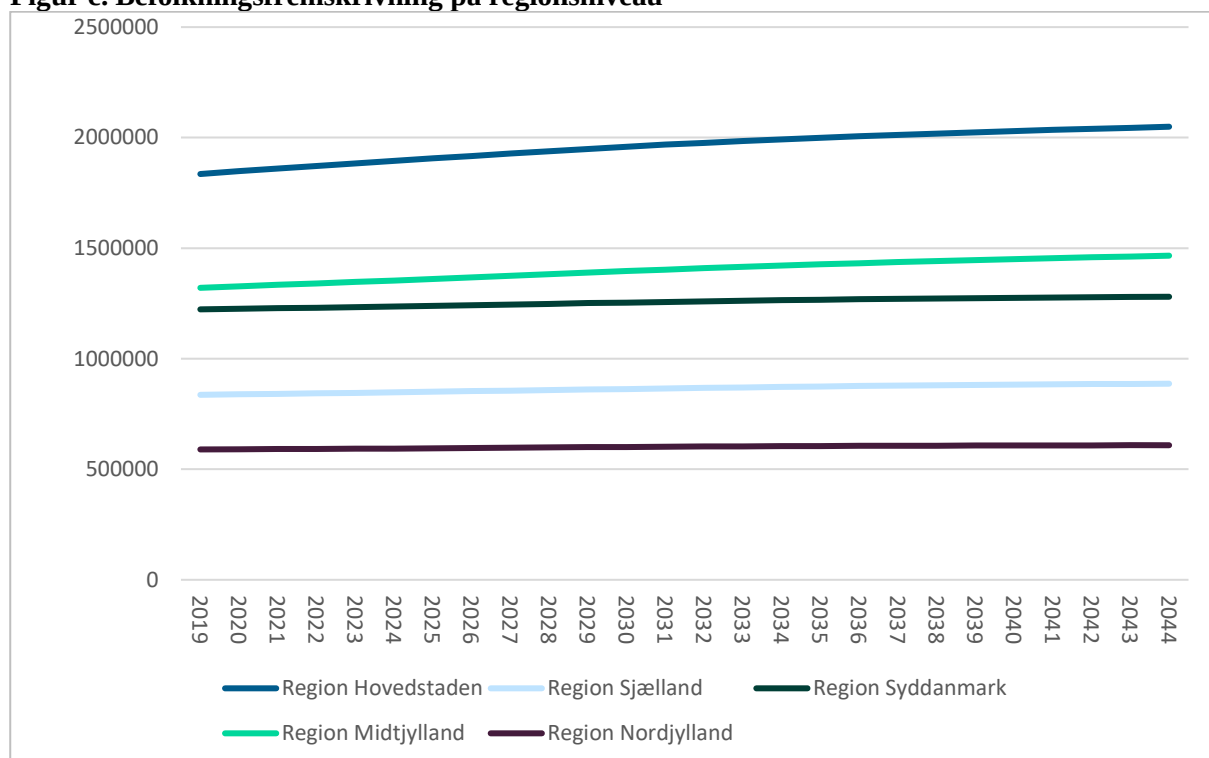
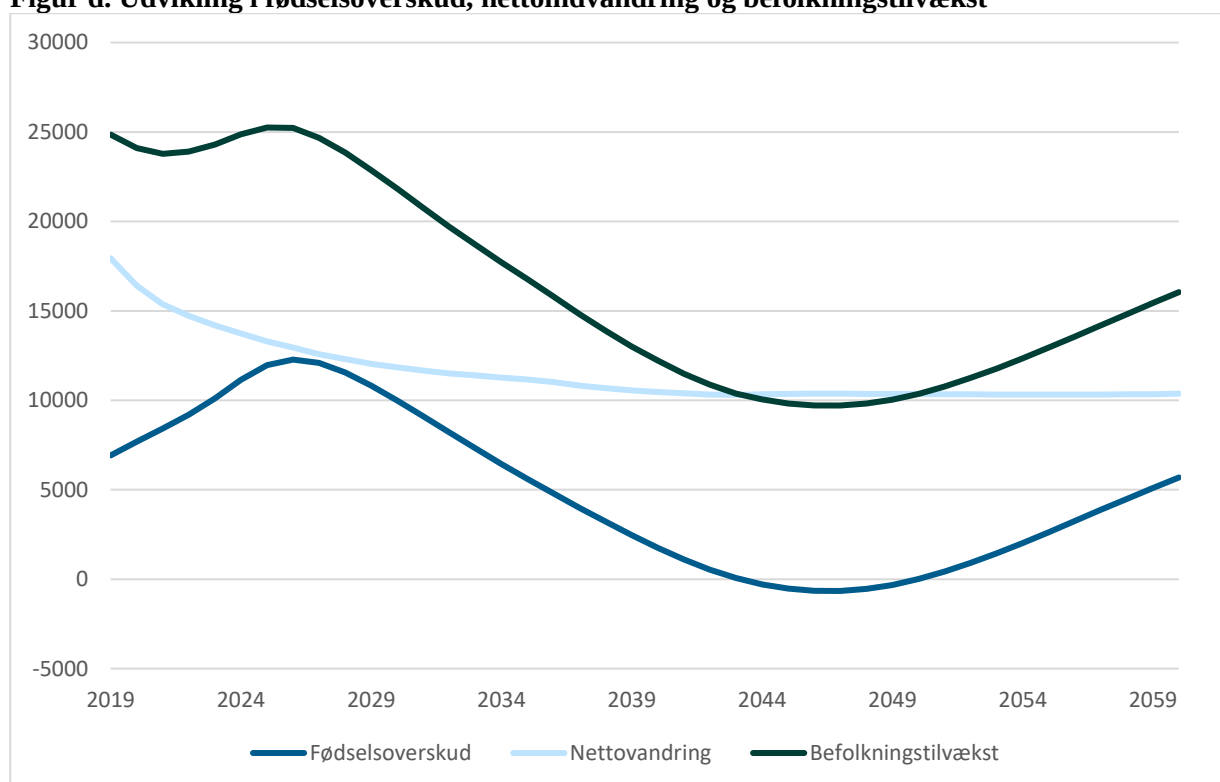
Figur a. Befolkningsudvikling fordelt på aldersgrupper

Figur b. Udviklingen af aldersgrupper andel af den samlede befolkning

² Kilde Figur a-d: Danmarks statistik, befolkningsfremskrivning 2015.
<http://www.statistikbanken.dk/FRLD215>, 7. juni 2019.

Figur c. Befolkningsfremskrivning på regionsniveau**Figur d. Udvikling i fødselsoverskud, nettovandring og befolkningstilvækst**

Fødselsoverskud = antal levendefødte – antal døde

Nettovandring = antal indvandrede – antal udvandrede

Befolkningstilvækst = Fødselsoverskud + nettovandring

Bilag B: Prognosescenarier

Forklaring/definition af scenarier i Figur 9 og 10. For yderligere information henvises til Lægeprognose 2015-2040.

Fremskrivningerne i Lægeprognose 2015-2040 indeholder 6 scenarier for den forventede udvikling i udbuddet af *læger i alt*:

1. Hovedscenariet, som baseres på Uddannelses- og Forskningsministeriets fremskrivning af kandidatproduktionen
2. Scenarie 1, der viser antallet af læger, hvis pensionsalderen i hovedscenariet øges med 2 år.
3. Scenarie 2, der viser den forventede udvikling i antallet af læger, hvis kandidatproduktionen reduceres med 100 pr. år.
4. Scenarie 3, der viser den forventede udvikling i antallet af læger, hvis kandidatproduktionen reduceres med 200 pr. år
5. Scenarie 4, der viser den forventede udvikling i antallet af læger, hvis kandidatproduktionen øges med 100 pr. år
6. Scenarie 5, der viser den forventede udvikling i antallet af læger, hvis kandidatproduktionen øges med 200 pr. år

Fremskrivningerne i Lægeprognose 2015-2040 indeholder seks scenarier for den forventede udvikling af *speciallæger*:

1. Hovedscenariet, baseres på en beregning af antallet af besatte forløb ud fra tidligere års tendenser
2. Scenarie 1, der viser antallet af speciallæger, hvis pensionsalderen i hovedscenariet øges med 2 år
3. Scenarie 2, hvor antallet af besatte hoveduddannelsesforløb sættes lig det gennemsnitlige antal besatte forløb i perioden 2012-2014
4. Scenarie 3, hvor samtlige hoveduddannelsesforløb i dimensioneringsplanen besættes
5. Scenarie 4, hvor antallet af besatte forløb sættes 10 % højere end dimensioneringsplanen, dog minimum ét forløb højere end dimensioneringen
6. Scenarie 5, hvor antallet af besatte forløb sættes 10 % mindre end dimensioneringen, dog minimum ét forløb mindre end dimensioneringen